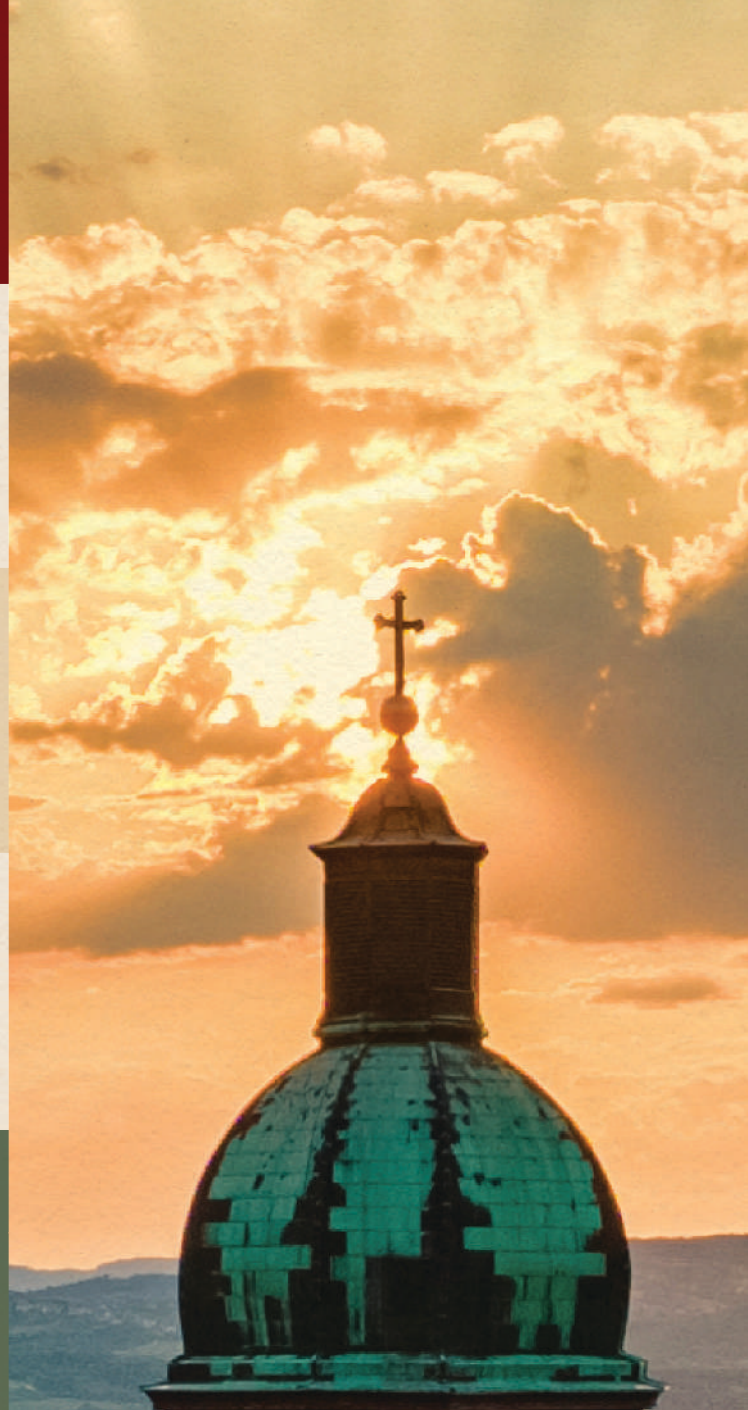
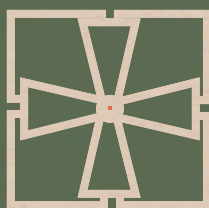
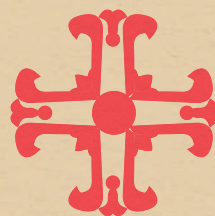
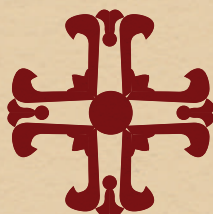
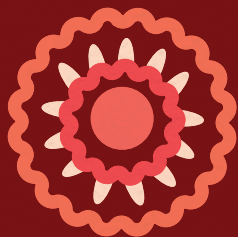
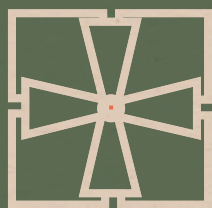
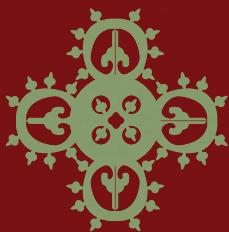
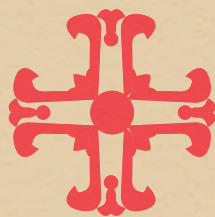
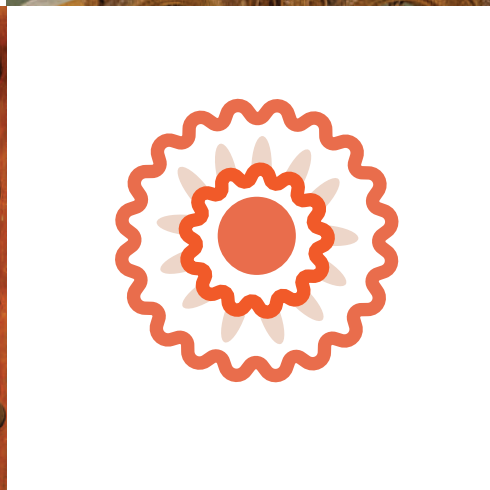
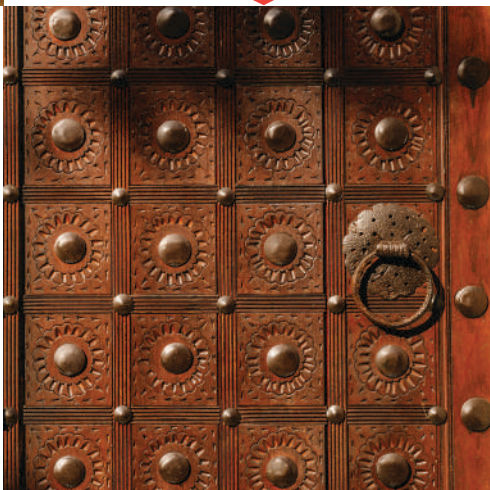
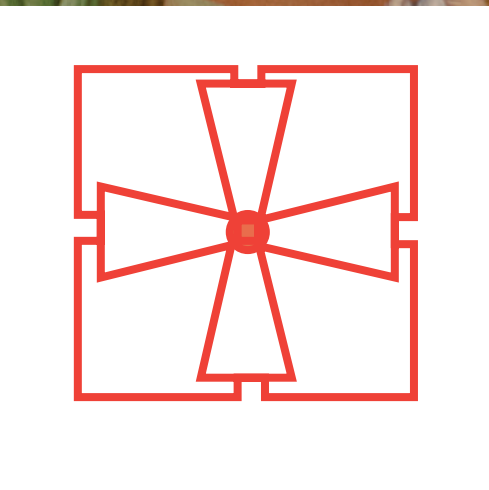
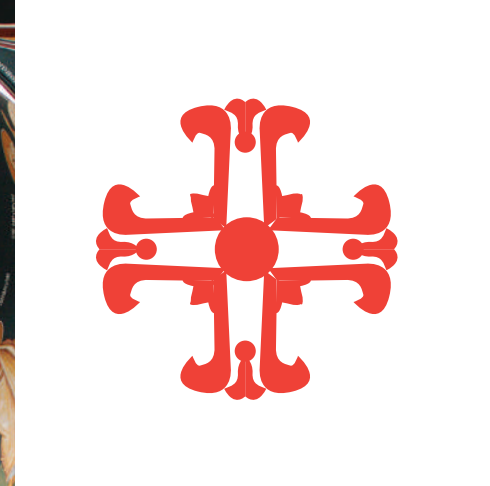
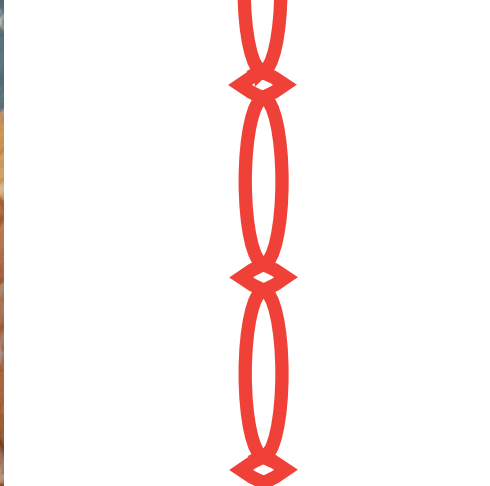

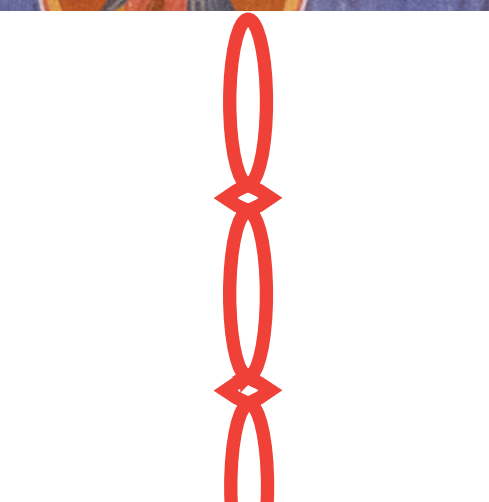
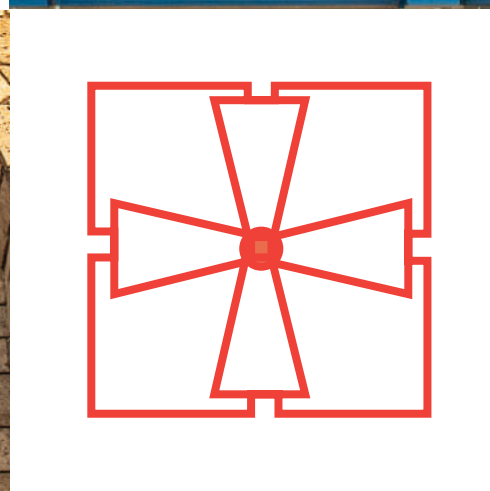
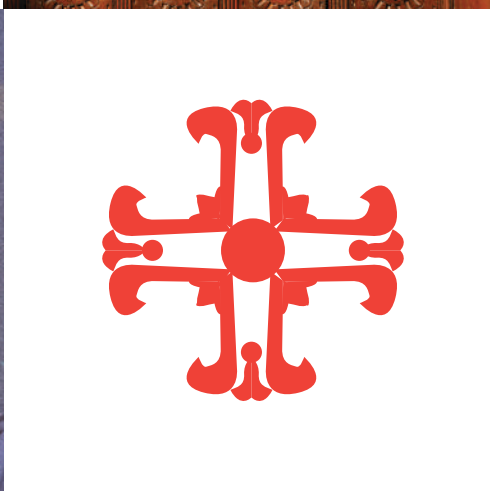
Манастири и цркве

ГРАД ЛОЗНИЦА

Добро дошли у свет културног и духовног наслеђа Лознице, где се векови историје, вере и традиције стапају у јединствено искуство.

Ова брошура вас води кроз два манастира и десет цркава, пажљиво одабраних због своје историјске важности као заштићених споменика културе и свог положаја у оквиру препознатих туристичких места и локалитета. Сваки од ових објеката је сведок времена, архитектонске лепоте и културног идентитета овог краја. Њихов значај потврђен је од стране Завода за заштиту споменика културе Ваљево, док су информације у брошури прикупљене и формулисане у сарадњи са свештеним лицима. Посебно смо захвални Епархији шабачкој која је одобрила и подржала наш труд да вам приближимо духовно наслеђе нашег града.

Садржај

Манастири и цркве - заштићена културна добра	4
Манастир Троноша	6
Манастир Чокешина	12
Црква Покрова Пресвете Богородице, Лозница	16
Црква Светих апостола Петра и Павла, Лешница	22
Црква Светог пророка Илије, Јадранска Лешница	24
Манастири и цркве у туристичким местима	26
Црква Вазнесења Господњег, Лозница	28
Црква Светих апостола Петра и Павла, Бања Ковиљача	30
Црква Сретења Господњег, Бања Ковиљача (река Дрина)	32
Црква Свете Тројице, Бања Бадања	34
Црква Светог Георгија, Драгинац	36
Црква Светог пророка Илије, Текериш	40
Црква брвнара Светог архангела Михаила, Тршић	42
Контакти	44
Графички приказ на мапи	45
Манастири и цркве на територији града Лознице	46

Манастири и цркве

Заштићена културна добра

Манастир Троноша

Манастир Троноша је, по предању, добио име по три речице које носе воду и спајају се код манастира. По „Троношком летопису“ краљ Драгутин Немањић започео је изградњу манастира пре 1282. године, а завршила га је његова супруга Каталина 1317, годину дана после Драгутинове смрти.

Након Косовске битке, многе српске цркве и манастири били су порушени, укључујући и Троношу, која је ову судбину доживела 1458. године. Манастир и црква посвећена Ваведењу Пресвете Богородице обновљени су 1559. године заслугом игумана Пајсија, највероватније у близини старог црквишта. У њеној унутрашњости и данас се налазе трагови из 16. века: камени под у црно-белој боји у централном делу наоса и фреска непознатог светитеља на западном зиду припрате.

При новој обнови 1834. године молери Михаило Константиновић из Битоља и Никола Јанковић из Охрида урадили су живопис цркве по наредбини кнеза Милоша Обреновића. Никола је тада израдио и осликао и иконостас, осим две престоње иконе које је накнадно урадио А. Ђаковић.

Црква је изграђена од ломљеног и тесаног камена, као једнобродна грађевина у облику слободног крста, с високим кубетом изнад средишњег дела, подсећајући на рашку школу. Порта манастира Троноша ограђена је каменим зидом са две стране, и према опису из 19. века, манастир личи на „утврђену кућу“.

У 19. веку дозидана је и спољна припрата као и звоник у барокном стилу изнад главног улаза. Цркви су донирана три звона – 1833. године у част припајања Јадра Србији, 1925. године „за покој душе краља Петра I и свих изгинулих данас“ и исте године „за покој душе императора Николаја II“.

Црква је доста оштећена у Првом и Другом светском рату када су сва врата поскидана, књиге запаљене, а делови самог комплекса уништени. За време Церске и Гучевске битке у манастир су доношени рањени српски војници.

Потпуна обнова манастира десила се у периоду 1968-1987. године за време игумана Антонија Ђурђевића. Тада је обновљен порушени манастирски конак и остале економске зграде, као и капела Светог великомученика Пантелејмона и чесма Девет Југовића.

У овом раздобљу је постављена стална меморијална збирка посвећена школовању Вука Стефановића Караџића која је прерасла у Музеј раног Вуковог школовања и смештена је у приземљу манастирског конака.

У манастиру је још у 16. веку основана преписивачка радионица у којој је 1791. године јеромонах Јосиф Трношац преписао „Историју о српских царјех и краљех“, познатију као „Трношки летопис“ или „Трношки родослов“. У њему је представљена историја српских владара, Кнежева вечера, Косовски бој и смрт српских витезова. Оригинал „Трношког родослова“ налази се у Бечу, а неколико копија у нашој земљи.

Манастир је под заштитом државе и проглашен је за Непокретно културно добро од великог значаја, споменик културе 1948. године.

Трноша је данас женски манастир, а слава је Ваведење Пресвете Богородице 4. септембра.

Стефан Јовановић рођен је у Текеришу, а као дете је дошао у манастир Трношу, где се замонашио. Његов ученик, Вук Стефановић Караџић, пише да је Стефан био изузетно паметан, поштен и образован човек. Током Аустро-турског рата се истакао као борац залажући се за решење српског питања путем дипломатије. Године 1799. затражио је помоћ од капетан-паше у Зворнику због велике несташице хране, али је, нажалост, био отрован. Умро је у 40. години, а његово тело је сахрањено у трношком метоху.

У Трноши је 16. септембра 2017. године свечано обележено седам векова постојања манастира, а том приликом је канонизован архимандрит Стефан, под именом Свети Стефан Трношки. Данас се његове мошти чувају у кивоту унутар манастира, а празнује се 17. септембра.

Изливање и паљење ратарских свећа је аутентични народни обичај уписан у Национални регистар нематеријалног културног наслеђа Републике Србије. Обичај је везан за манастир Трношу. Мештани околних села са почетком васкршњег поста прикупљају природни пчелињи восак од којег се у седмици пред Васкрс изливају две велике свеће. Ове свеће се у народу називају ратарске и тежине су до 50 килограма, а висине до два метра. Остаци старих свећа растапају се и мешају са новим воском и на тај начин успостављају се и одржавају везе предака и потомака. Једна свећа се лије код манастира, а друга се у поворци носи шумским стазама од цркве у Зајачи до чесме Девет Југовића када се заједно свечано уносе у манастир, постављају поред олтара и пале на Велики четвртак.

Чесму и капелу красе два мозаика које је урадио чувени италијански уметник, проф. Антонио Орсои из Венеције. Изнад чесме се налази мозаик „Полазак у бој на Косово“ где су приказани девет Југовића са Југ Богданом у средини, а изнад улаза у капелу мозаик Светог Пантелејмона.

На зидовима чесме су исписани стихови који говоре о родољубљу девет Југовића и тужбалица сестре Милице.

Капела посвећена Светом великомученику Пантелејмону је фрескописана од стране сликара Живка Стоисављевића из Београда. У кубету се налази лик великомученика Пантелејмона, а на зидовима су ликови светитеља.

Недалеко од манастира налази се десетоцевна чесма Девет Југовића са капелом посвећеном Светом великомученику Пантелејмону. Прва чесма урађена је 1388. године и по предању овде су се Југ Богдан и његови синови напили воде пред одлазак на Косовски бој. Чесма је током векова више пута обнављана, а садашњи изглед добила је 1968. године. Заједно са капелом рађена је по пројекту др Драгомира Тадића из Београда, а радове је изводио Милојко Ђукановић из Вођњака од жућкасто-белог, меког тршићког камена.

За време османске владавине цркве и манастири су често уништавани па су се верници окупљали у шумама на молитву. На велико дрвеће, најчешће храст, урезиван је крст, постављане су иконе и причвршћиване су покретне двери и на тај начин се добијала импровизирана црква. Такво место постоји и у близини манастира Троноше и назива се Иконе. По предању ту је служио игуман Пајсије са братијом и локалитет највероватније потиче из времена пре обнове Пећке патријаршије (1557. година) и манастира Троноше (1559. година).

Манастир Чокешина

Не постоје званични извори када је манастир Чокешина саграђен и чија је задужбина. Према једним предањима манастир је задужбина краља Драгутина, док други извори говоре да ју је првобитно започео Милош Обилић пред Косовску битку. Писани извори из прве половине 15. века наводе да је завршетак радова заслуга мачванског властелина Богдана Чокеше, по коме су село и манастир добили име. Према подацима, 1458. године манастир постаје власништво логотета Стјепана Ратковића и највероватније из тог периода потичу две камене плоче са орнаментима у плитком рељефу које се и данас налазе у манастирској цркви.

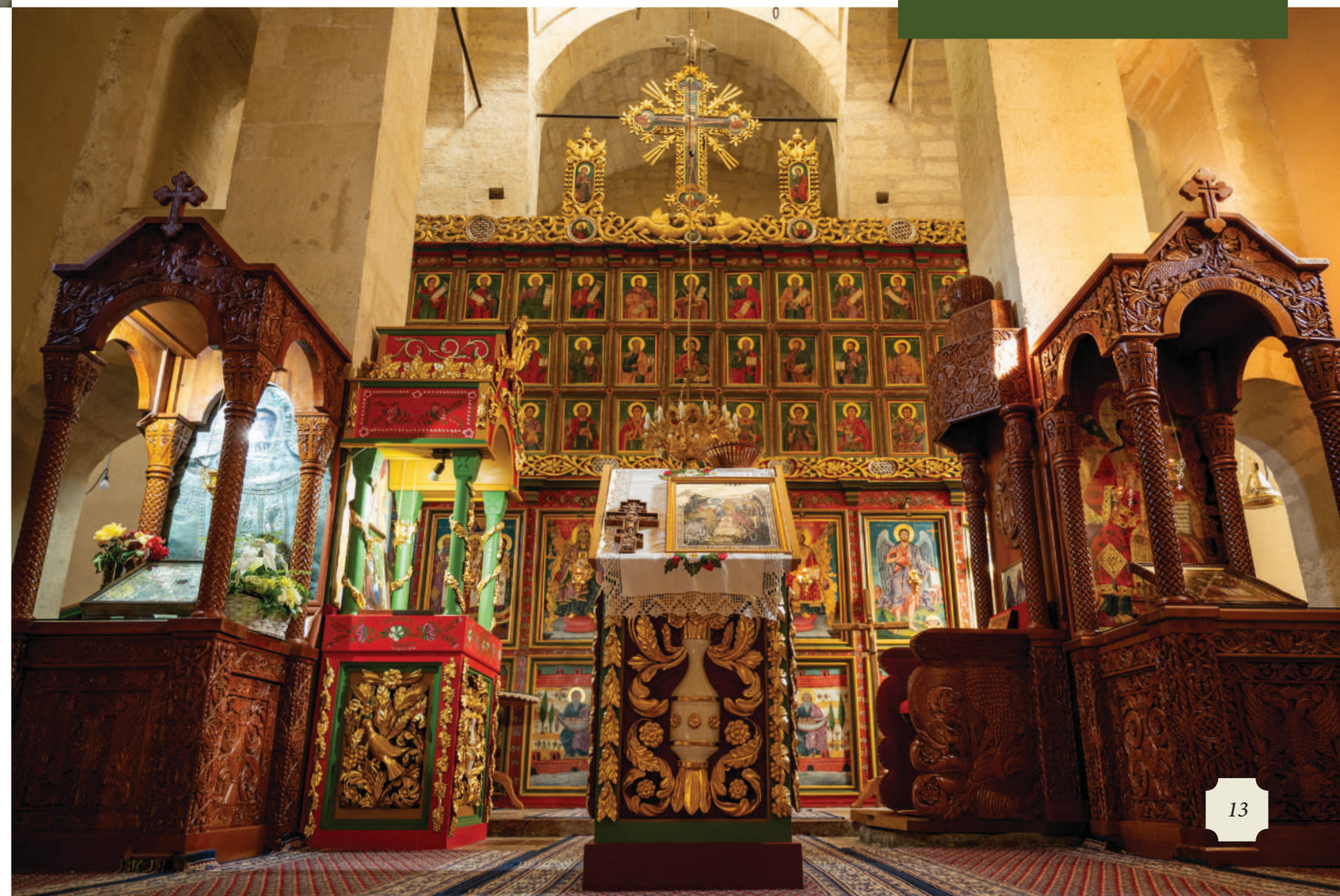
У периоду од 1707. до 1732. године, после велике сеобе Срба под патријархом Арсенијем III Чарнојевићем, у манастиру је постојала мушка школа којом је руководио игуман Василије. Турци су убрзо запалили и срушили и светињу и школу. Нова црква је изграђена 1785. године на старим темељима, али је настрадала у Боју на Чокешини.

Данашња манастирска црква изграђена је између 1820. и 1823. године за време игумана Константина Вујанића, а уз подршку кнеза Милоша и његовог брата Јеврема Обреновића. Дизајнирана је као триконхална грађевина са уписаним крстом и куполом изнад централног дела. Крсти је петострана олтарска апсида као и две куполе накнадно дозидане изнад певница и звоник над припратом. Црква је посвећена Рођењу Пресвете Богородице.

У манастиру се налази чудотворна икона Покрова Пресвете Богородице Чокешинске донета у манастир 1. маја 1830. године. Тај податак стоји урезан на дрвету са задње стране иконе, као и запис мастиљавом оловком: „Таса Танасијевић, Прњаворски бирташ и кафеџија“ који ју је манастиру поклонио. Икона је у манастир донета са посебним троном изливеним у сребру, који је у међувремену нестao јер је манастир Чокешина био запуштен па изнова обнављан. Манастир, у част икони, прославља 14. октобар Покров Пресвете Богородице.

Иконостас Чокешине, као и Троноше, осликали су Михаило Константиновић из Битоља и Никола Јанковић из Охрида 1834. године.

У манастирској порти налази се спомен-костурница устаника погинулих у Боју на Чокешини. Бој се одиграо на Лазареву суботу 1804. године у близини манастира. Браћа Недић су се са око 313 устаника супротставили турској војсци која је бројала неколико хиљада војника. Пошто су савладали устанике, Турци су спалили манастир и сва његова добра и повукли се. Спомен-костурница подигнута је 1890. године, за време игумана Германа уз подршку краља Александра Карађорђевића. Те године посмртни остаци војника пренесени су са места бојишта у манастирску порту и сахрањени у заједничку гробницу. Споменик је израдио Италијан Никола Туе у једноставној класичној форми која подсећа на античке гробнице маузолеје, рађен је од камена из мајдана манастира Петковице. На споменику висине 5 метара уклесани су стихови Владе Јовановића и свештеника Станојевића. Манастир обележава Лазареву суботу када се даје помен погинулим јунацима који су Чокешину прославили као „Српске Термопиле“, а чије је јунаштво гуслар Филип Вишњић опевао у песми „Бој на Чокешини“.

Околина манастира била је поприште још једне битке за време Првог светског рата, па се данас у порти могу видети споменици сахрањеним војницима.

Конак у порти манастира подигнут је 1928. године под покровитељством краља Александра Карађорђевића. Знатно је оштећен за време Другог светског рата у септембру 1941. године када су Немци бомбардовали манастир јер је у оквиру здања била партизанска болница и склониште сиромашне деце. Црква је тада напукла по средини, али није разорена. Конак и црква обновљени су 1962. године.

Доласком игуманије Ане Петровић, родом из села Јошева у околини Лознице, започете су велике промене и обнове манастирског комплекса. Тако је од 2002. године обновљен велики конак из 1928. године, храм је уместо црепа добио бакарни покривач, нову фасаду, а унутрашњост храма генерално је санирана. Обновљен је олтар и комплетно рестауриран иконостас. На месту старог чардака урађен је нови конак и изграђена још једна зграда у економском делу. Порта је ограђена, а на деловима се могу видети остаци старе оgrade са пушкарницама иза којих су монаси некада бранили манастир.

Чокешина је од 2002. године женски манастир и његова слава је Мала Госпојина, 21. септембра.

Манастир је под заштитом државе и проглашен је за Непокретно културно добро од великог значаја, споменик културе 1948. године.

i

Цер је планина која је добила име по бројним стаблима дрвета цер. Највиши врх су Шанчине (689 мнв). Проглашена је заштићеним подручјем под именом „Планина Цер“, као природно добро међународног, националног, односно изузетног значаја и сврстава се у I категорију заштите, као Предео изузетних одлика. Налази се на листи подручја од међународног значаја за очување разноликости фауне птица. На подручју Цера налази се више манастира и историјски значајних локалитета. Такође, пружа идеалне услове за активан одмор.

Црква Покрова Пресвете Богородице Лозница

Црква Покрова Пресвете Богородице изграђена је 1873. године под покровитељством кнеза Милана Обреновића, а њена градња започета је на иницијативу проте Игњата Васића.

Црква је седиште Архијеријског намесништва лозничког Епархије шабачке Српске православне цркве.

Црква слави славу Покрова Пресвете Богородице, 14. октобра.

Пројекат је израдио истакнути архитекта Александар Бугарски, познат по делима као што су Народно позориште и Стари двор у Београду. Изградњу је извео неимар Таса Наумовић из Шапца, користећи камен са остатака цркве у Воћњаку. Црква подсећа на грађевине рашког стила, са једноставном базиликарном основом. Дужине 29,45 метара и ширине до 20,5 метара, њена структура задржава класичну поделу на припрату, наос, поткуполни простор и олтарску апсиду. Звоник који доминира, висок је 35 метара и у њему су и данас оригинална звона. Спољашњост цркве је једноставна без наглашених декоративних елемената, а вертикалност наглашавају уски, једноделни прозори. На јужном спољашњем зиду постављене су спомен-плоче Анти Богићевићу, као и део песме Бој на Лозници.

Поред цркве је 2010. године изграђена гробна капела Антонију Анти Богићевићу. Посмртни остаци лозничког великана су пренесени у капелу, а до тада су почивали у порти цркве у њеном јужном делу. Капела је подигнута на обележавање 200 година од чувеног Боја на Лозници, посвећена је Воздвижењу часног крста, а њен ктитор је Хаџи Слободан Ранковић. Пројектовао ју је лознички архитекта Владимир Павловић по узору на саму цркву.

2025.

1873.

Никола Марковић из Пожаревца, један од најистакнутијих представника црквеног сликарства 19. века, осликао је иконостас у цркви 1873. године. Година израде иконостаса откривена је приликом рестаурације када је иза једне иконе пронађен делић новина, којим је мајстор фиксирао икону, са датумом издавања. Иконостас, који се сматра Николиним најлепшим делом, је високог типа са три зоне и 27 икона. Посебно се издваја средишња вертикала са централном иконом Свете Тројице која доминира композицијом. На њему се поред орнамената налази и грб династије Обреновић. Током своје каријере Никола је насликао око 40 иконостаса, укључујући и онај у манастиру Љубостиња.

Од 2023. године иконостас је у процесу рестаурације под надлежношћу Завода за заштиту споменика културе Ваљево, а процес је поверен Центру за рестаурацију и конзервацију из Београда. Скидањем слојева фарбе откривено је да је иконостас оригинално био позлаћен, па ће се рестаурацијом радити позлата 23,75 каратним златом.

Током Првог светског рата црква је гранатирана од стране Аустро-угарске војске и тада је иконостас значајно оштећен, а црква коришћена као коњушница.

При цркви је основан хор „Свети Роман Слаткопојац“ 1924. године под вођством балерине Антонине Антонијевне из Русије која је након Октобарске револуције избегла у Србију. Хор и данас постоји, а 2023. године основан је дечји хор под именом „Слаткопојци“.

Амфитеатар је изграђен 2010. године када је обележено 200 година од чувеног Боја на Лозници. Овде се током године одржавају културни програми. Пројектовао га је архитекта Видоје Павловић.

Црквена порта, која је некада била ограђена, обухвата површину од преко једног хектара и у њој се поред цркве и гробне капеле налазе и парохијски дом, амфитеатар, спомен-бунар војводе Анте Богићевића, чесма, игралиште, као и споменик Филипу Вишњићу и спомен-плоча која сведочи о посети краља Петра I 1904. године. Храм је подигнут на историјском локалитету Лозничког града, што му даје посебан значај.

i

Остаци некадашњег утврђења **Лозничког града** налазе се у центру града Лознице и представљају најбоље очувано утврђење из Првог српског устанка. Лознички шанац подигнут је 1807. године, а до данас су сачувани само остаци бедема и ровова неправилне основе. Овде је одигран Бој на Лозници 5. и 6. октобра 1810. године, када је српска војска поразила турску под вођством Анте Богићевића. У средишту утврђења налази се црква Покрова Пресвете Богородице, подигнута близу места где је била стара дрвена црква из устаничког времена. Овде је и најстарија основна школа у Лозници „Анта Богићевић“. Лознички град је под заштитом државе и проглашен је за непокретно културно добро, споменик културе 1982. године.

Црква Светих апостола Петра и Павла Лешница

У центру Лешнице, 1838. године, постојала је дрвена црква на каменом постољу, посвећена Сабору Светих архангела Гаврила и Михаила. Од оснивања је имала библиотеку и до 1845. звонару са два звона. Временом је пропала, а нова црква је саграђена 1874. године. Изградио ју је неимар Стеван Илић из Лешнице, под надзором инжењера Јована Марковића из Шапца.

Године 1902. црква је променила име у Храм Светих апостола Петра и Павла и тада је обновљена захваљујући доброторки из Лешнице, Стаки Пејић. Према тестаменту њеног супруга Милисав, црква је измалтерисана и додат је звоник.

Цркву су посетили краљеви Милан и Александар Обреновић, као и Петар I Карађорђевић.

У близини Лешнице, на подручју ПИО „Планина Цер“, налази се споменик културе од посебног значаја и велике историјске вредности – **фортификација Видин град**. Изграђена је током четвртог века као рановизантијско утврђење кружне основе, са две куле и осматрачницом. Данас су видљиви остаци зидина од тесаног камена на врху Видојевице (378 мнв), окружени сувим шанцем који је некада штитио прилаз утврђењу.

Црква Светих апостола Петра и Павла је једнобродна грађевина од опеке, окречена у бело. У цркви се налази вредан иконостас из 1901. године, који су осликали Светозар и Олга Крџалић, што су забележили на полеђини иконе Светог Петра и Павла. У наосу цркве налази се и дванаест икона новијег датума које је радио лознички иконописац Живорад Жића Илић. Његово дело су и иконе Светог Петра и Светог Павла, насликане са леве и десне стране улаза у цркву, на спољашњем зиду.

Црква је проглашена за непокретно културно добро, споменик културе, 2022. године.

У богатој црквеној ризници чува се, између осталог, дванаест икона од којих је најстарија из 1811. године, дело Лазара Стајића Молера, као и литијски крст који је осликала Олга Крџалић.

У порти цркве налази се 23 споменика посвећена погинулима у Првом и Другом светском рату. Овде су, уз темеље цркве, сахрањени добротвори Милисав и Стака Пејић, што је обележено спомен-плочом у њихову част.

Слава цркве је Петровдан, 12. јула.

Црква Светог пророка Илије Јадранска Лешница

Црква Светог пророка Илије налази се у подножју планине Иверак због чега је народ зове и Иверска црква. Грађена је од 1870. до 1873. године на сеоском земљишту површине 4 хектара које је, са мештанима села, поклонио цркви Вићентије Старчевић, као и црквену шуму површине 18 хектара.

Црква је подигнута у класицистичком духу као једнобродна, триконхална грађевина у облику лађе са два кубета. Над припратом је звоник са крстом на врху, док се још један крст налази на куполи над долејом. Фасаде су елегантно рашчлањене вертикалним зидним тракама које згради дају мирну вертикалу, док је приземље наглашено профилисаним соком који делује као чврсто постоље.

У порти се налази и парохијски дом, као и црквена сала.

Иверак се налази у непосредној близини Цера, спада у ред ниских планина са највишим врхом Дебели рт (426 мнв). Богат је потоцима и дрвећем цера, храста, букве, смрче и липе. Пружа идеалне услове за пешачење, излете и боравак у нетакнутој природи.

У црквеној порти се налазе 53 споменика ратника погинулих у Церској бици, а поред њих је 2014. године урађен обелиск, у виду српске војничке капе - шајкаче. На њега је тада са цркве пребачено шеснаест спомен-плоча погинулих у Првом и Другом светском рату. Крст на обелиску урађен је од топовских чаура.

Икона Светог архангела Михаила и Светог архангела Гаврила из 1849. године донета из недељичке цркве као дар за првобитни иконостас.

Црква је првобитно изнутра била окречена, са иконостасом од дасака и иконама које су временом поклањали домаћини села. Данас унутрашњост цркве краси фрескопис из 2007. године рад Лазара Лечића из Чуруга, обасјан са 4 полијелеја и 17 прозора као и вредан иконостас. Године 1912. урађен је дуборезни иконостас од липовог дрвета. Иконостас је висине 6,1 м, а ширине 5,7 м и на њему су у четири зоне распоређене 31 икона изведена у техници уље на платну.

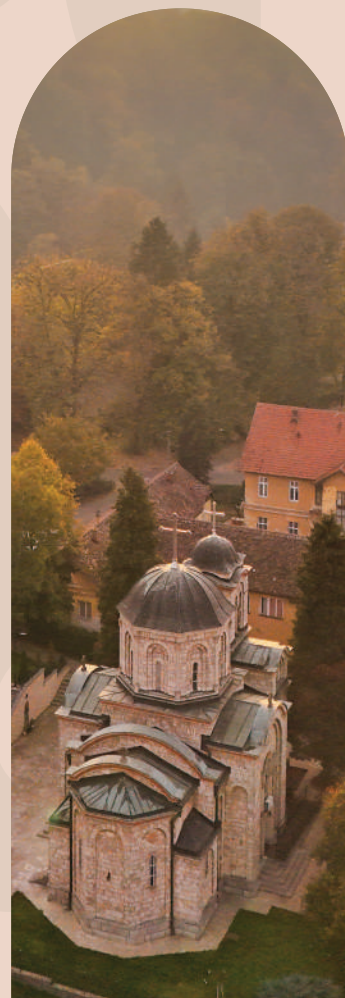
Током Првог светског рата аустро-угарска војска опљачкала је цркву, спалила архиву и однела три црквена звона. Касније је црква добила два нова звона као прилог мештана.

Слава цркве је Илиндан, 2. августа. На овај дан у селу се организује велики вашар.

Црква је под заштитом државе, проглашена за споменик културе децембра 2022. године.

Цркве у туристичким местима

Црква Вазнесења Господњег Лозница

Изградња цркве Вазнесења Господњег на Лагатору, започета је 1. јула 2002. године. Пројектовао ју је угледни архитекта из Лознице Видоје Павловић у српско-византијском стилу. Дужине је 32 метра и ширине 21 метар, са смелим дизајном без централних стубова, омогућајући тиме поглед кроз јединствени простор наоса који се неометано уздиже кроз централно кубе. Храм је још увек у изградњи, као и духовни центар површине 3500 квадратних метара пројекат Видоја Павловића.

У звонику се налази пет звона укупне тежине 1700 кг. На звонику и кубетима постављена су четири позлаћена крста, чију су позлату израдили лознички златари. Највећи крст, висине 5 метара, постављен је уз помоћ хеликоптера МУП-а Србије.

Храм слави славу Вазнесења Господњег, чији датум варира према празновању Васкрса.

i

Лагатор је некадашње имање Вука Стефановића Караџића, а данас нови стамбено-пословни део града. Посебно је значајан због спортских активности и догађаја (хала Лагатор, градски базен и фудбалски стадион).

Иконостас је израђен у дуборезу од стране породице Перовић из Лознице, док је иконе на њему у византијском стилу иконописала монахиња Ефросинија. Фрескописан је део олтара, а у плану је да се фрескописање настави.

При храму је основан Хор Светог Јована Шангајског, као и дејчи хор „Свети Сава”.

Испод цркве се налази крипта посвећена Светом владици Николају Српском, где се обављају богослужења до завршетка радова на храму.

У трону се налази реплика чудотворне иконе Пресвете Богородице Тројеручице, благослов манастира Хиландар.

Црква Светих апостола Петра и Павла Бања Ковиљача

Градња прве цркве у Бањи Ковиљачи започета је 1939. године, али је прекинута почетком Другог светског рата. После рата, градња није настављена, већ је 1949. године црква срушена од стране нове комунистичке власти. Остатак материјала искоришћен је за изградњу школа у Горњој Ковиљачи и Трбушници.

Црква посвећена Светим апостолима Петру и Павлу почета је са изградњом 1969, а завршена је 1975. године по пројекту архитекте др Драгомира Тадића из Београда, када је нов плац додељен цркви.

Црква је величанствено здање Бање Ковиљаче, споља обложена сигом из Горње Ковиљаче, а сам темељ каменом из Радаља и својим изгледом подсећа на средњовековни манастир.

У црквеној порти је 2019. године саграђен амфитеатар са 310 места у ком се одржавају духовни и културни догађаји који су веома посећени. Амфитеатар је подигнут поводом 800 година аутокефалности Српске православне цркве у част Светог Саве.

Црквени хор „Сабор српских светитеља“ из Бање Ковиљаче основан је при храму 2004. године.

Слава цркве је Петровдан, 12. јула.

Бања Ковиљача, позната је као „Краљевска бања“ и „Подрињска лепотица“. Бањски парк представља једну од највећих пејзажно-архитектонских целина у Србији из 19. века. Символ Бање је дворана Кур салон, отворена 1932. године, а посебну вредност има и сумпорно купатило „Краљ Петар I“, саграђено 1904. године. Бања поседује два природна лековита чиниоца: термоминералну воду и пелоид-лековито блато који се користе у оквиру Специјалне болнице за рехабилитацију. Комплекс Бање Ковиљаче је заштићен као непокретно културно добро 1989. године.

Посебан значај имају фреске које је радио свештеник Добрица Костић из Смедерева у периоду од 1997. до 2004. године. Иконе за иконостас радиле су монахиње манастира Ћелије.

Црква Сретења Господњег Бања Ковиљача (река Дрина)

Црква Сретења Господњег изграђена је 2013. године, на самој обали Дрине, чинећи је црквом најближом реци дуж целог њеног тока. Ктитори Зоран Мирковић и Зоран Митровић поклонили су Епархији шабачкој земљиште и новоизграђену цркву која је рађена по пројекту архитекте Владимира Павловића из Лознице.

У црквеној порти налазе се пирг Светог Саве са звоником, гостопримница од дрвета и трем, као и чесма у камену коју су донирале жене Горње Ковиљаче.

i

Река Дрина
протиче кроз Лозницу у дужини од око 35км и пружа могућности за уживање у спортовима на води (пливање, вожња чамцем и кајаком) и активностима на обали и шљунковитим плажама, а њени брзаци и вирови су идеално место за риболовце. Дуж њене обале налазе се угоститељски објекти који поред смештаја, хране и пића нуде и додатне садржаје (јахање коња, вожња квадовима, велнес и спа).

Иконе у цркви осликали су академски сликар Драго Симић и уметник Живорад Илић из Лознице. Иконостас је израдио Горан Филиповић из Завлаке, а осликао Драго Симић.

Са десне стране иконостаса налази се кивот са честицама моштију Преподобног Петра Коришког, Преподобне мати Параскеве, Светог Мојсија Оптинског, Светог мученика Севастијана и Свете мученице Христине, а са леве стране иконостаса икона Богородице Тројеручице донесена са Свете Горе.

Слава цркве је Сретење Господње, 15. фебруара.

Црква Свете Тројице Бања Бадања

Црква Свете Тројице подигнута је 1935. године под покровитељством краља Александра Карађорђевића. Ктитори храма су Томо и Љубица Росић који су поклонили плац за зидање цркве, као и тадашњи власници Бање Бадање Милош и Ленка Лазаревић. Цркву је изградио Јосеф Визнер у српско-византијском стилу уз помоћ мештана села.

Током Другог светског рата, у октобру 1941. године, немачка војска запалила је храм и парохијски дом и стрељала ктиторе Тому и Љубицу Росић, а многе мештане одвела у Драгинац на стрељање. Црква је још једном спаљена 1944. године, а значајније обнове десиле су се тек седамдесетих година.

Године 2014. започето је комплетно реновирање цркве, порте и парохијског дома. У порти цркве налазе се звоник, спомен-чесма, парохијски дом, као и бунар који је поклонио Томо Росић, чији се споменик такође овде налази.

Слава цркве је празник Свете Тројице - Духовски уторак.

Унутрашњост храма кресе иконе урамљене на зидовима и два фрескописа. Најзначајније урамљене иконе су Архангела Гаврила и пророка Илије које су се налазиле на првобитном иконостасу. Фрескописи Богородица Ширшаја у олтарском делу и Свети Јоаким и Ана на северном зиду дело су академског сликара Миодрага Шумарца из Београда. Нов иконостас у дуборезу урађен је 2022. године и дело је свештеника Божицара Врачевића из Дворске. Током 2023. године осликане су иконе на иконостасу рад иконописца Филипа Поповића из Новог Сада.

i

Бања

Бања налази се у алувијалном проширењу реке Цернице, у подножју Иверка. Прве хемијске анализе извршене су 1889. године, а за потребе бање користе се извори сумпоровите и гвожђевите воде. Извор сумпоровите воде загрева се и користи у Специјалној болници за рехабилитацију „Боро Скорић“, док је извор „Гвоздени“ недалеко од болнице скривен у шуми.

Црква Светог Георгија Драгинац

На највишој коти драгиначке заравни подигнута је прва црква око 1643. године. Била је скромних размера, грађена од дрвета и трошних материјала, са дрвеним тремом и звоником. Често пљачкана, 1804. године је срушена од стране Турака. Народ ју је убрзо обновио, али је 1811. године поново срушена. На месту прве, средином XIX века подигнута је црква у барокном стилу, у облику лађе. Била је највећа црква у селима Јадра са високим торњем са три звона од којих је једно даровао кнез Милан Обреновић. Храм је грађен од камена сиге донесеног из Жеравије у Тршићу, а зидали су га мајстори Сима и Ђорђе Мијаиловић.

Током Првог светског рата, 1914. године, црква је од стране Аустроугара претворена у коњушницу, у њој су почињена злодела над српским живљем, два звона су претопљена у муницију, а црква је више пута гранатирана. Због великих оштећења и нестабилности у њој је забрањена служба, која се потом вршила у парохијском дому, а касније у звонари. Црква је коначно срушена 1929. године. Градња садашњег храма започета је 1933, а јерејски је освећена 1939. године. Рађена је у духу српско-византијског стила са централним и два бочна кубета и висином од 8 метара. Зидали су је мајстори Обрад Матић, Стојадин и Милоје Крсмановић.

Унутрашњост цркве фрескописао је уметник Живорад Жића Илић 1994. године, док је иконостас сачуван из старе цркве. Унутар цркве налазе се и многобројне спомен-плоче стрељанима од стране Немачке војске у октобру 1941. године током Другог светског рата. Тада је црква пљачкана и паљена, и ту су затварани мештани пред стрељање. Унутар цркве као и на фасади истакнута су имена многобројних добротвора цркве. Црква је прошла кроз значајна реновирања после 2000. године.

Иконостас, који је и данас у цркви, осликао је свештеник Милија Марковић 1850. године, уз браћу дрворезбаре Ивана и Илију Марковића и мајстора Радована.

У порти је и звонара подигнута 1937. године у којој је звоно тешко 720 кг дар пододбора Друштва кнегиње Зорке чији је оснивач попадија Савка Протић. Чланице друштва из Драгинца и околних села, којих је тада било око 700, одржавале су у просторијама звонаре састанке и планирале бројне културно-просветне догађаје у селима.

У црквеној порти налази се парохијски дом подигнут 1986. године на месту старог, гробови свештеника и угледних мештана, као и спомен-чесма и гробље војника Првог и Другог светског рата. Данашњи изглед порте дело је пејзажног архитекте Милана Арсеновића из Лознице који ју је уредио 1995. године.

i

Спомен-костурница у Драгинцу

Током Другог светског рата, близу Драгинца, партизани су из заседе нанели губитке немачкој војсци и приморали је на повлачење. Као одмазду, Немци су у Драгинцу стрељали велики број цивила. На местима стрељања подигнуто је пет хумки са спомен-плочама. Године 1961. жртве су ексхумиране и сахрањене у заједничку гробницу, где је подигнут споменик, дело вајара Остоје Балканског из Липничког Шора.

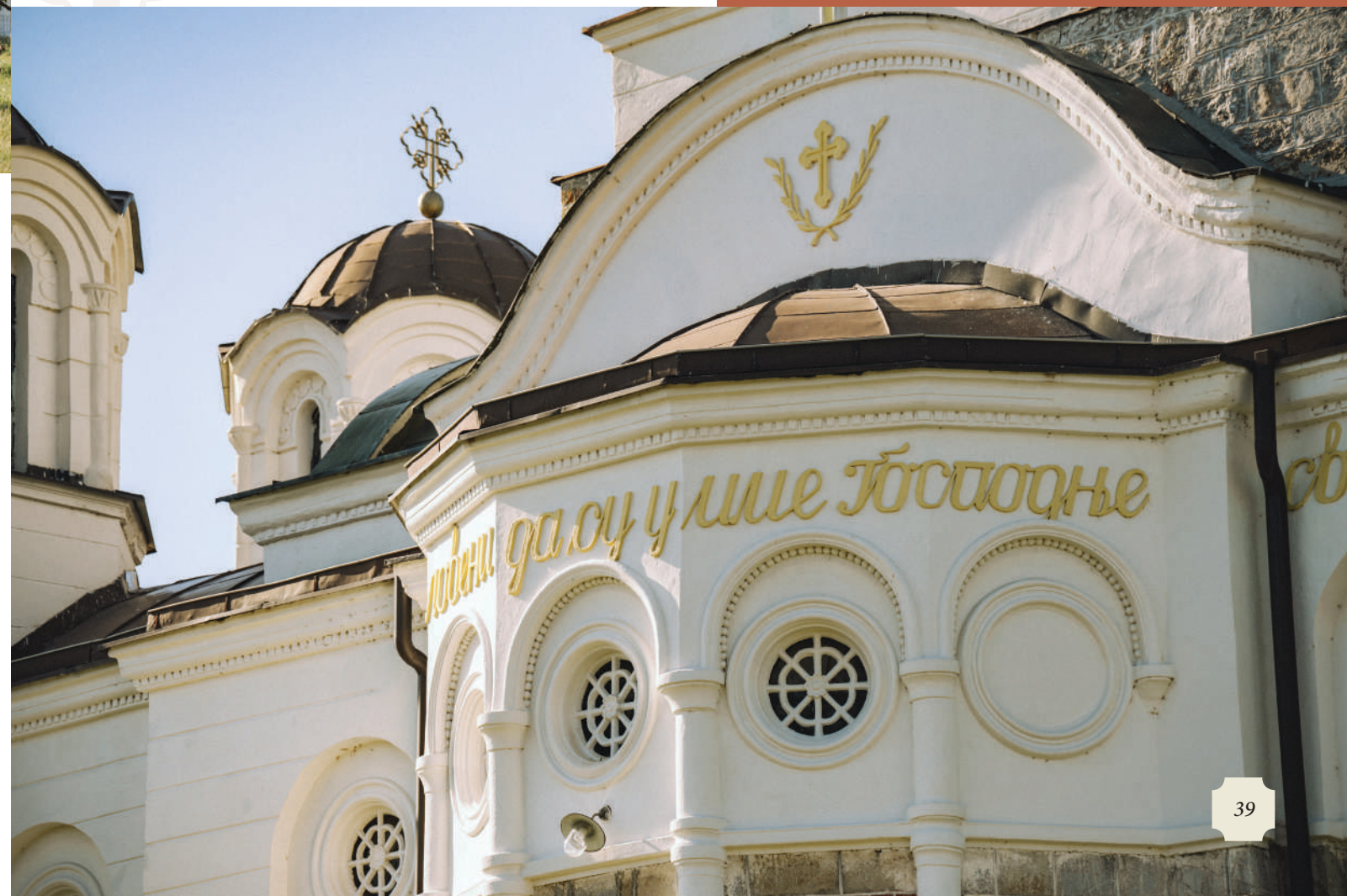
Храм поседује вредне рукописе и богослужбене књиге: престолно Јеванђеље из 1798. године, Апостол тежак 12 килограма из 1877, свето Јеванђеље из XIX века и 12 Минеја из 1876. године, као и друге драгоцене предмете.

Овде се од 1996. године организује Сликарско саборовање „Покров Пресвете Богородице“, сабор академских уметника који је за собом оставио вредне уметничке радове. Сликарско саборовање утемељио је протојереј-ставрофор Станко Васић. Он је 1994. године издао књигу „Три цркве Јаребичке“, која приказује значајну хронологију цркве и овог краја.

Цркву су кроз векове посетили Вилхемина Мина Караџић, Томислав Карађорђевић као и Драга Машин у чију част је, након посете, део села Јаребице преименован у Драгинац.

Слава цркве је Ђурђевдан, 6. маја.
Црква је у процесу добијања статуса
Непокретног културног добра,
споменика културе.

Црква Светог пророка Илије Текериш

Црква Светог пророка Илије у Текеришу, подигнута је 1839. године. Пре подизања садашње цркве у Текеришу постојала је црква брвнара код гробља у селу Помијача коју је нехотично запалио неко од мештана 1838. године.

Црква брвнара грађена је у виду лађе, покривена дрвеним црепом и као таква је постојала до 1888. године. Тада су уклоњене даске и на истој дрвеној конструкцији је

озидана циглом. Црква је током Другог светског рата претрпела велику штету. Прва велика обнова била је педесетих година двадесетог века када је озидан нови звоник и парохијски дом, посађен воћњак и подигнуте помоћне зграде. Данашњи изглед са фасадом од тесаног камена из мајдана у Помијачи је добила 1994. године.

У црквеној порти се налази гроб свештеника који је први служио у цркви и споменици погинулих ратника у Балканским ратовима и Првом светском рату.

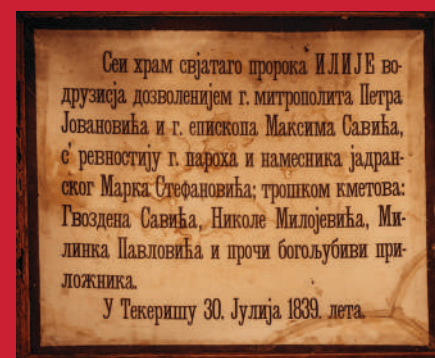
Иконе Господа Исуса Христа и Богородице из 1830. године, пренесене су из села Помије.

Иконостас цркве је из времена градње, а на зидовима су иконе које су донирали мештани. Поред иконостаса налазе се честице моштију Блажене Матроне Московске, као и крст донесен из Јерусалима 2014. године.

Слава цркве је Илиндан, 2. августа.

Црква је у процесу добијања статуса Непокретног културног добра, споменика културе од 2020. године и од тада се на цркви дешавају велике обнове.

Спомен-костурница на Церу

подигнута је 1928. године по пројекту руског инжењера Сергеја Багенског. У њој почивају војници чувене Церске битке одигране августа 1914. године у којој је српска војска однела прву победу над аустроугарским снагама у Првом светском рату. Спомен-костурница је под заштитом државе као непокретно културно добро од изузетног значаја, знаменито место, од 2001. године.

Неколико метара од цркве налази се **Основна школа „Степа Степановић“** саграђена 1884. године, на месту школе брвнаре из 1843. године. Зграда је задржала своју образовну функцију. Школа је проглашена за споменик културе 1990. године.

Црква брвнара Светог архангела Михаила, Тршић

Црква брвнара Светог архангела Михаила грађена је од 1999. до 2003. године у Тршићу. Рађена је према пројекту архитекте Ранка Финдрика по узору на цркве брвнаре које су градили мајстори Осађани у време Вуковог живота. Црква се налази на Саборишту и њена површина је око 55 квадратних метара.

Црква је освештана 2003. године, у оквиру завршне свечаности 69. Вуковог сабора.

Слава цркве је Аранђеловдан, 21. новембра.

i

Тршић је родно место Вука Стефановића Караџића, реформатора српског језика и писма. У овом селу је смештен својеврстан музеј на отвореном, а у њему се налазе Музеј језика и писма, Галерија, калиграфска радионица, Музеј Вукових сабора, Кућа писаца, Вук и наука, црква брвнара Светог архангела Михаила, Сабориште, звоник, вајати у којима су смештене радионице за старе занате. Као посебна целина у оквиру музејског комплекса издваја се Вукова спомен-кућа са околином. „Културни предео Тршић-Троноша“ је заштићено подручје, предео изузетних одлика препознатљивог изгледа са значајним природним биолошко-еколошким, естетским и културно-историјским вредностима. Припада I категорији заштите, дефинисаној као заштићено подручје међународног, националног, односно изузетног значаја од 2019. године.

Иконе на иконостасу осликали су академски сликари: престоње иконе Миодраг Шумарац из Београда који је радио и на храму Вазнесења Пресвете Богородице у Ваљеву, и Владимир Карановић, познат по раду на крипти храма Светог Саве у Београду. Унутрашњост краси полијелеј у дуборезу, дело Рајка Поповића.

Манастир Троноша, Коренита
📍 Стефана Троношког 66, Коренита
☎ 015 846 003
🅑 Паркинг за аутобусе
Удаљеност од центра града: 15,6 км

Манастир Чокешина
📍 Маршала Тита 112, Чокешина
☎ 015 883 740
🅑 Паркинг за аутобусе
Удаљеност од центра града: 37 км

Црква Покрова Пресвете Богородице, Лозница
📍 Јанка Веселиновића 8
☎ 015 884 625
Удаљеност од центра града: 0,6 км

Црква Светих апостола Петра и Павла, Лешница
📍 Кнеза Милоша 15
☎ 015 840 314
Удаљеност од центра града: 17,3 км

Црква Светог Илије, Јадранска Лешница
📍 Карађорђева бб
Удаљеност од центра града: 14,3 км

Црква Вазнесења Господњег, Лозница
📍 Момчила Гаврића 2, Лагатор
☎ 0665683759
Удаљеност од центра града: 1,4 км

Црква Светих апостола Петра и Павла, Бања Ковиљача
📍 Здравка Машановића 13
☎ 015 818 100
Удаљеност од центра града: 6,3 км

Црква Сретења Господњег, Бања Ковиљача (река Дрина)
📍 Заобилазни пут 174а, на ободу етно села Сунчана река
Удаљеност од центра града: 11,8 км

Црква Свете Тројице, Бања Бадања
📍 Церничка 73
☎ 015 863 094
Удаљеност од центра града: 29,2 км

Црква Светог Георгија, Драгинац
📍 14. Октобра
☎ 015 854 484
Удаљеност од центра града: 18,5 км

Црква Светог Илије, Текериш
📍 Степе Степановића 8
☎ 015 854 484
Удаљеност од центра града: 30,7 км

Црква Светог архангела Михаила, Тршић
📍 Вуков пут 37, Сабориште у Тршићу
Удаљеност од центра града: 8,3 км

Епархија шабачка
📍 Карађорђева бр.3, 15000 Шабач
☎ 015 354 440
✉ kancelarija@eparhijasabacka.rs
🌐 www.eparhijasabacka.rs

Црквена општина Лозничка
📍 Јанка Веселиновића 8, Лозница
☎ 015 884 625
✉ coloznicka@gmail.com

Туристичка организација града Лознице
📍 Јована Цвијића 20, Лозница
☎ 015 893895
✉ togloznice@gmail.com
🌐 www.togl.rs
📷 tog_loznice

Манастири и цркве на територији града Лознице

1. Манастир Троноша, Коренита
2. Манастир Чокешина, Чокешина
3. Манастир Свете великомученице Марине (Огњене Марије), Липнички Шор
4. Храм Покрова Пресвете Богородице, Лозница
5. Храм Вазнесења Господњег, Лагатор
6. Храм Светог великомученика Прокопија, Лозничко Поље
7. Храм преподобне мати Ангелине Српске, Воћњак
8. Храм Васкрсења Господњег у изградњи, Градско гробље Лозница
9. Храм Светих апостола Петра и Павла, Бања Ковиљача
10. Храм Сретења Господњег, Бања Ковиљача (река Дрина)
11. Храм Светог архангела Михаила, Тршић
12. Храм Светог великомученика Георгија, Зајача
13. Храм преподобног Јустина Ћелијског, Горња Борина
14. Храм Силаска Светог Духа на Апостоле, Брадић
15. Храм Светих апостола Петра и Павла, Лешница
16. Храм Преображења Господњег, Липница
17. Храм Силаска Светог Духа на Апостоле, Грнчара
18. Храм Светог великомученика Георгија, Драгинац
19. Храм Светог Јустина Философа и Св. Јустина Ћелијског, Рибарица
20. Храм Светог пророка Илије, Јадранска Лешница
21. Храм Васкрсења Господњег, Јошева
22. Храм Свете Марије Магдалине, Козјак
23. Храм Светог великомученика Георгија, Горње Недељице
24. Храм Светог Јована Богослова, Брезјак
25. Храм Свете великомученице Марине, Ново Село
26. Храм Светог пророка Илије, Текериш
27. Храм Свете Тројице, Трбосиље
28. Храм Светог Јована Шангајског, Цер (Трбосиље)
29. Храм Свете Тројице, Бања Бадања

Издавач: Туристичка организација града Лознице
Аутор и уредник издања: Кристина Николић
Асистент аутора: Маријана Глигорић
Лектура: Милица Павић
Фотографије: Дејан Дамњановић
Дизајн: Ивана Аничич
Штампа: Чугура принт доо, Београд
Тираж: 1000
Лозница, 2025.

СР - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

338.48-6:2(497.11)(036)

НИКОЛИЋ, Кристина, 1990-
Манастири и цркве : град Лозница /
[аутор Кристина Николић ; фотографије
Дејан Дамњановић]. - Лозница : Туристичка
организација града Лознице, 2025 (Београд :
Чугура принт). - 46 стр. : илустр. ; 26 cm

Податак о ауторки преузет из колофона. - Тираж
1.000.

ISBN 978-86-81730-12-6

а) Манастири -- Лозница -- Водичи б) Цркве --
Лозница -- Водичи

COBISS.SR-ID 176476681

Туристичка
организација
града Лознице

